

entisaikain
ELÄINMYYTTEJÄ







entisaikain
ELÄINMYYTTEJÄ

KARHU

Kerran heräsi karhu talviuniltaan ja lähti nälkäisenä ruokaa etsimään. Pian se törmäsi kuusen alla kaloja syövään kettuun, joka ilkkurisuuttaan päätti huijata karhua. Se kertoi, että jos karhu vain työntäisi pitkän häntänsä alas avantoon, tarttuisivat kalat siihen kuin onkeen. Hyväuskoinen otso teki niin kuin kettu neuvoi, ja istui koko yön häntäänsä avannossa roikottaen. Aamun tullen se päätti katsastaa kalansaaliinsa ja yritti nostaa häntänsä ylös. Häntä oli kuitenkin jäänyt kiinni, ja karhun kiskoessa katkesi koko komeus tyvestä poikki. Siitä lähtien on karhulla ollut pieni töpöhäntä.





V A R I S

Kerran kulki varis rapakon reunoja ruokaa löytääkseen ja huomasi pienen sammakon pään pilkistävän lammikosta. Ovelana alkoi varis maanitella sitä nousemaan esiin. Sammakko kieltäytyi, sillä se uskoi variksen syövän sen heti suihin. Varis vannoi valan, ettei noin kaunista sammakkoa söisi. Valan kuultuaan sammakko nousi maireana lammikon reunalle, mutta samassa varis nielaisi sen. Variksen kurkusta ehti sammakko vielä hädissään vedota juuri vannottuun valaan, mutta varis vain raakkui. Sen koommin on väärää valaa kutsuttu variksen valaksi.



KETTU

Kerran unohti Metsolan emäntä sulkea pirttinsä oven ja kettu päätti hiippailla sisään. Uteliaana se nuuski kaikki nurkat ja löysikin kirkun täynnä kermaa. Nälkäisenä alkoi kettu syödä, eikä latkimiseltaan lainkaan huomannut Metsolan emännän paluuta. Mokomasta röyhkeydestä suuttuneena tarttui emäntä kirkun mäntään ja yritti sillä humauttaa kettua, joka vikkelänä juoksi naama kermassa pirtin ovesta pakoon. Emännän mäntä ehti kuitenkin osua kettua hännänpäähän, mikä onkin siitä saakka ollut kermanvalkea.



S U S I

Kerran eli pienessä talossa poikansa kanssa äärettömän saita emäntä. Leivänmurustakaan ei olisi emäntä vähäosaisemmalleen antanut, ja tästä itaruudesta rangaistuksena muutti luoja emännän pojan sudeksi. Sudeksi muuttuneena juoksi poika muun lauman mukana metsään ja palautuisi pojaksi vain, jos ihminen uskaltaisi tätä omasta kämmenestään ruokkia. Poika vaelteli suden muodossa pihamailla, mutta turhaan, sillä kukaan ei uskaltanut sitä lähestyä. Siitä asti on suden nähty liikkuvan ihmisasutuksen lähellä, ruokkivan käden toivossa.



LEPAKKO

Kerran katseli paholainen luojan luoman pääskysen lentoa ja liverrystä taivaalla, ja kateuttaan päätti tehdä itse samanlaisen. Nahasta ompeli paholainen linnulleen siivet, niiden päihin laittoi kynnet ja päähän asetteli suuret korvat. Paholainen ei kuitenkaan saanut lintuaan lentämään, ja joutui pyytämään luojaa antamaan sille hengen. Luoja antoi olenolle hengen ja se nousi siivilleen. Paholainen oli kuitenkin tekeleeseensä pettynyt ja määräsi sen yöeläjäksi, jotta mahdollisimman harva sen näkisi. Siitä päivästä lähtien on lepakko saanut lentää vain öisin.





MUURAHAINEN

Kerran metsässä kulkiessaan tapasi karhu muurahaisen ja alkoi ääneen ihmetellä sen pienikokoisuutta ja vähäpätöisyyttä. Suivaantunut muurahainen myönsi karhulle pienuutensa, mutta väitti silti olevansa karhua paljon voimakkaampi. Karhu nauroi väitteelle, mutta suostui silti muurahaisen ehdottamaan kisaan; se kumpi jaksaisi kantaa kokoisensa kiven männyn latvaan, olisi voittaja. Muurahainen nosti kokoisensa kiven, kantoi sen männyn latvaan ja pudotti kävyn merkiksi. Oli karhun vuoro nostaa kokoisensa kivi, mutta tämä ei saanut sitä hievahtamaankaan. Häviöstään katkera otso päätti syödä kilpailijansa, ja siksi vielä tänäkin päivänä syövät karhut muurahaisia.



ORAVA

Kerran hajotti orava housunsa, muttei löytänyt neulaa millä ne paikata. Oksaltaan näki orava koiran turkkiaan ompelemassa ja meni pyytämään tältä neulaa lainaksi. Hyväntahtoisena lainasi koira neulaansa ja orava saikin housunsa paikattua. Orava havaitsi neulan kuitenkin niin hyväksi ja teräväksi, ettei raaskinutkaan sitä enää palauttaa. Vihaisena alkoi koira vaatia neulaansa takaisin rosvo pesäpuun juurella räkyttäen. Koira ei unohtanut varkautta koskaan ja siitä lähtien on aina oravan nähdessään käynyt sitä haukkumaan.



KYY

Kerran kävi muuan Istervo poikineen sotaan. Matkallaan hän kuitenkin huomasi aseidensa terien tylsyneen. Istervo alkoi teroittaa miekkojaan kahden kalliolohkareen väliin, mutta terät jäivätkin kiinni. Vaikka Istervo kuinka kiskoi, eivät miekat enää kivistä irronneet, vaan riuhtomisen voimasta vääntyivät kiemuralle ja jäivät kiinni kallioon. Terien palat muuttuivat pieniksi kyykäärmeiksi, jotka kiemurtelivat aina vain syvemmälle kallion koloihin. Näin sai alkunsa kyykäärme, joka onkin aina siitä saakka viihtynyt viileissä kallionkoloissa.





entisaikain
ELÄINMYTTEJÄ

by Joniina

Copyright © 2014 Sesilja Lindell



Miksi ketulla on valkea hännänpää?
Entä miksei karhulla ole häntää juuri
lainkaan? Yllättävät vastaukset näihin
ja moniin muihin kysymyksiin löytyvät
lukuisista suomalaisista eläinmyyteistä
aikojen takaa, joista on koottu tähän
kuvitettuun teokseen kymmenen pientä
kertomusta meille kaikille tutuista poh-
jolan metsäneläimistä.

